

Argenter.—Bover, Francisco; Argenter.—Bover, Ramon; Argenter.—Bover, Antoni; Argenter.—Bladié, Pere; Vidrier.—Baró, Pere; Picapedrer.—Bonnot, Joan; Picapedrer.—Bellpuig, Joan de; Mestre de cases.—Boguet, Joan; Picapedrer.—Blai, Pere; Arquitecte.—Brull, Baltasar; Arquitecte.—Baldric, Joan; Mestre de cases.—Baldric, Pere; Arquitecte.—Bordons, Pere; Organer.—Barguero, Andreu; Organer.—Busquet, Jaume; Fuster.—Belot, Nicolau; Manyà.

(Acabará)

FIDEL DE MORAGAS

DUES CANÇONS MEDIEVALS

INÈDITES

DESVENTLLANT-LES del secular somni que, amb el cap sota l'ala, ignorades o desconegudes han arribat fins a nosaltres, guardades al fons del monacal còdex d'on son transcrits, publiquem aquí amb joia dues Cançons de gentil virior, bell sentit i galana factura, per a que, havent-se sortosament salvat dels vells temperis, sien des d'ara incorporades al nostrat tresor de les catalanes lletres medievals.

El còdex d'on exhumem les dues poètiques composicions en qüestió, es un llibre en quart, en llatí, manuscrit sobre paper, amb caràcters, de diverses mans, del segle XIV, procedent de la biblioteca del monestir de Santes-Creus.

Composen el MS. varietat de textos de matèries històriques-literàries. A més enllà de la segona mitat del llibre, es troben les cançons, seguides l'una darrera l'altra, sens espai que les divideixi, com si talment fossen una sola composició; estan escrites al verso, en blanc, d'un full on acaba (al recto) un text, començant al full següent altra text divers.

Les dues cançons ocupen, per tant, una plana sencera, que al enquadrar-se el llibre seria aixequida, puix l'últim vers (cançó 2.ª), tallat horitzontalment pel bellmitj de les lletres, apenes pot llegirs-se.

La primera de les dues cançons no du al front cap rotul ni titol; la segona està rotulada *Cansó*; algun que altra vers d'ambdues té esmenes i paraules titllades, essent les dues escrites d'una mateixa mà, amb lletra del XIV segle.

No hi consta nom d'autor ni n'hi ha cap indici.

Podria suposar-se ésser aquestes cançons obra de copista o transcripció d'altri; les esmenes, però, i titlles fan refusar-ne la suposició.

Creiem, doncs, que's tracta d'obra original, del borrador autentic del propi autor o poeta, qui aprofitant la plana en blanc del còdex, hi apuntaria en moments de lleure i en esplai de l'esperit, les seves inspiracions que, després, aniria afinant, titllant i esmenant fins a tenir-les a gust.

Ignorat i tot que'ns sigui el nom del autor de aquestes dues cançons, la més senzilla lectura ens delata un esperit culte, dominador de la mètrica, del llenguatge i de la matèria que canta.

Son, en definitiva, dues composicions bessones externa i internament, diferenciades, però, pel caràcter amatori de la primera i pel sentit moral de la segona, corresponent-se una amb l'altra amb llur ideologia, formades cada una per tres estrofes o quartetes, de set i vuit síl·labes la primera i de set versos aguts en les tres de la segona, totes elles de aconsonantació perfecte, apes de rimar imperfectament les paraules: *estremis, temps i sabens*.

Diriem que'ns sembla veure i sentir-hi, en doble esplai, el lirisme d'un monjo esmentant en estrofes, des de la soletat monacal, l'acomiadament del mon que ha deixat, al dir en la primera cançó de sentit amatori:

CANSÓ 1.^a

*Vag men ben enamorat
E an' grat de ma senyora
Elam dix viam bonora
quant della prengui comjat.*

Mudansa

*Can ffitiu absent de may mya
ja mes senti tal dolor
Ara se que nes amor
que dabans no sebia.*

Alia

*Vag men trist desert e las
he a hab grat de ma senyora
Elam dix viam bonora
cant della prengui comjat.*

En la segona cançó, de fort sentit moral, l'ànim autor sembla llençar-se ja amb vol desplegat a les altes contemplacions interiors d'una millor

vida en qual camí es troba i des del qual canta ardidament:

CANSÓ 2.^a

*Be sse quem ffa soportar
he passar molts mals estrems
pero que saviessam par
saper provehyr ab temps.*

Mudansa

*Provehyr en lo millor
per lo que sen deu seguir
pensant lesdevenidor
ffaliment nons pot felir.*

Alia

*Puys lo seny me vol mostrar
la car(r)era dels sabens
per que saviessam par
saper provehyr ab temps.*

S'haurà notat en les dues cançons la gran seguretat ortogràfica usada i l'ajustesa de la dicció amb l'idea interna que entranen.

El poeta, representant l'idea primera (de les dues primeres estrofes) va esplanant-la, expandint-la (en les segones) i replegant-la (en les tesceres estrofes) al final de cad'una de les cançons, les quals tenen entre si un cert paralelisme de fons i de estructura, corresponent-se una i altra amb les estrofes de *Mudansa* i amb les terceres de l'*Alia*, com obeïnt a una mena de equivalències arquitecturals de preceptiva.

Per aquestes notes, que sols apuntem, i pel caràcter i estil llur de les dues cançons—aquí publicades amb la fidelitat ortogràfica del manuscrit—creiem que no haurà sigut en và fer-les conèixer, per tal d'augmentar el bagatge de la nostra escola trovadoresca, amb les composicions de la qual tenen tant marcada retirança i parentiu.

JAUME BOFARULL PVRE.

DELS NOSTRES CAMVIS

PUBLICACIONS REBUDES

Noticiari de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, Juliol, Agost i Setembre.—*Excursions*, noticiari mensual de la Sec. Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona. Números de Juliol, Agost, Setembre i Octubre.—*Butlletí de*

Vich, número dedicat a la inauguració de la Vitrina Abadal.—*Barcelona Atracció*, Abril, Mayo, Junio i Julio de 1922.—*La Revista*, quadern de publicació quinzenal números cxix i cxxii.—*Coleccionismo*, Revista mensual, Julio i Agosto de 1922.—*Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, Juny, Juliol i Agost de 1922.—*Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana*, Juliol de 1922.—*Boletín de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, número de Enero de 1922.

Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades: Excavaciones en diversos lugares de la Isla de Ibiza, por don Carlos Román, 30 págs. de tex. 9 láminas.—Poblado ibérico de San Miguel Jorba, por D. Juan Serra y Vilaró, 46 págs. de tex. 19 láminas.

La Zuda, Julio: Tortosa histórica.—La Catedral de Tortosa, por Federico Partos y Lluís.—Verdaguer poeta místico, por Joaquín Thomás, S. J.—Nuestros poetas.—A. Provenza, Rosellón, por R. García de Polomar.—Número de Agosto: De la pintura artística y decorativa, F. de A. Lleixá i Ribera, por Francesc Mestre i Noé.—Verdaguer poeta místico, por J. Thomás, S. J.—Pedrell, biografía, bibliografía, comentarios.—Torres y caseríos del término Fullola y Garidells, por F. Partos y Lluís.—Viaje a la isla dorada.—De caza.—Grabados.

Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana, Agost-Setembre: Nobleza Mallorquina, singularmente en el siglo xvii.—El Conde Malo y su familia, por D. S. Ramis de Agreflor y Sureda.—Memoria descriptiva del Archivo histórico de Mallorca, por Pedro A. Sancho.—Mallorca durante la guerra de sucesión a la Corona de España, por D. F. Porcel.—Enterramientos i Obits del Reial Convent de Sant Domingo, por Jaime de Obega y de España.—Cueva de S. Martín de Alcudia, por P. Ventayol Iuan.—Índice de los papeles del Consejo, Cámara de Aragón referentes a las Baleares que existen en el Archivo Histórico-Nacional, por D. Juan Liabres.—Noticias.

Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona.—Evolución Histórica de la Medicina. La Enseñanza, por el D. I. Valentí Vivó.—Oceanografía práctica, por D. José Ricart y Giralt.—Insectos nuevos o poco conocidos, por el R. P. Longinos Navás, J. S.

Coleccionismo: Septiembre de 1922.—El Marqués de Cerralbo, por Juan Cabré Aguiló.—Contribución al estudio de la Arqueología y geografía de los Cantabros juliobriguenses, por M. González Jimancas.—Cerámica política: El puchero electoral de Valdepeñas de Jaén, por Alfredo Gazabán.—Los primitivos españoles: Anión del Rincón, por A. M.—Grabados.

Comisión de Investigaciones Paleontológicas y Prehistóricas, Memoria número 30: El mioceno continental ibérico y su fauna malacológica, por José Royo Gómez.—230 págs., 13 láminas.

Quaderns d'Estudi, Juliol-Setembre 1922: La reforma penitenciaria a Bèlgica, per J. Atzina i Melis.—Els nous conceptes d'espai i gravitació i la teoria de la relativitat, per Joan Rosich.—L'internacionalisme i el nacionalisme en l'ensenyament de l'història, per Pau Vila.—Ballets populars de Catalunya, per Aureli Capmany.—El «Tirant lo Blanch» i «Don Quijote de la Mancha», per J. Givanel Más.—Les idees a través les revistes pedagògiques, per Flich.—Bibliografia.